

Briselē, 15.6.2016.
COM(2016) 402 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par sportistiem paredzētiem pārtikas produktiem

Saturs

1.	Ievads	3
2.	Sporta pārtikas produktu tirgus	4
2.1.	Tirgū esošie produkti, tirgus lielums, vērtība un cenas	4
2.2.	Tirgus struktūra, izplatīšanas kanāli.....	5
2.3.	Tirgvedība sporta pārtikas jomā.....	5
3.	Patērētāju izpratne un patēriņa ieradumi.....	6
4.	Pārskats par tiesību aktiem, kas piemērojami sporta pārtikas produktiem līdz 2016. gada 20. jūlijam.....	7
4.1.	Sporta pārtikas produkti, ko klasificē kā “īpašas diētas pārtikas produktus”.....	7
4.2.	Sporta pārtikas produkti, kas klasificēti kā pārtikas produkti ikdienas patēriņam un kuriem piemēro pārtikas aprites tiesību aktu horizontālos noteikumus	8
5.	Izmaiņas, kas ieviestas ar <i>FSG</i> regulu	8
6.	Kopsavilkums par jautājumiem attiecībā uz sporta pārtikas produktiem pēc 2016. gada 20. jūlija 9	
6.1.	Pārtikas nekaitīguma aspekts	9
6.2.	Patērētāju informēšanas aspekti	10
6.3.	Sastāva aspekti	11
6.4.	Aspekti, kas saistīti ar valsts kompetento iestāžu pieprasītu paziņojumu	12
6.5.	Papildu aspekti	12
7.	Valstu kompetento iestāžu un ieinteresēto personu nostāju kopsavilkums.....	13
8.	Secinājumi	14

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par sportistiem paredzētiem pārtikas produktiem

1. IEVADS

Šis ziņojums sagatavots, lai izpildītu pienākumu, kas Komisijai noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 609/2013 par zīdaiņiem un maziem bērniem paredzētu pārtiku, īpašiem medicīniskiem nolūkiem paredzētu pārtiku un par pilnīgiem uztura aizstājējiem svāra kontrolei (turpmāk “*FSG* regula”)¹ 13. pantā. Saskaņā ar šo pantu Komisijai pēc apspriešanās ar Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi (*EFSA*) ir jāiesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojums par to, vai ir vajadzīgi noteikumi attiecībā uz sportistiem paredzēto pārtiku (turpmāk “sporta pārtikas produkti”).

Prasība iesniegt šo ziņojumu ir saistīta ar īpašas diētas pārtikas produktu regulējuma² atcelšanu no 2016. gada 20. jūlija, kā tas paredzēts *FSG* regulā. Regulējums 1989. gadā tika izveidots ar Padomes direktīvu³ un papildināts ar pārstrādāto Direktīvu 2009/39/EK.

Sporta pārtikas produktus šobrīd var klasificēt kā 1) “īpašas diētas pārtikas produktus” saskaņā ar Direktīvu 2009/39/EK vai 2) pārtikas produktus ikdienas patēriņam, ko regulē pārtikas aprites tiesību aktu horizontālie noteikumi. *FSG* regulas darbības jomā nav ietverti sporta pārtikas produkti, jo tajā uzmanība pievērsta konkrētām neaizsargātām patērētāju grupām paredzētai pārtikai.

Tādējādi, tā kā īpašas diētas pārtikas produktu kategorija vairs netiks piemērota sporta pārtikas produktiem, šī veida pārtiku no 2016. gada 20. jūlija regulēs tikai un vienīgi pārtikas aprites tiesību aktu horizontālie noteikumi.

Šis ziņojums atspoguļo sporta pārtikas produktu statusa maiņas iespējamās sekas.

Tas sagatavots, izmantojot Pārtikas ķēdes novērtēšanas konsorcijs tirgus pētījumu (*FCEC* pētījums)⁴, kas veikts laikposmā no 2015. gada janvāra līdz 2015. gada jūnijam. Pētījumā ietverta detalizētāka informācija par konstatējumiem, kas izklāstīti šajā ziņojumā. Šī ziņojuma sagatavošanas kontekstā tika veikta konsultēšanās ar valstu kompetentajām iestādēm un citām ieinteresētajām personām.

Eiropas Komisija konsultējās ar Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi (*EFSA*), kas sniedza zinātnisku un tehnisku palīdzību saistībā ar sporta pārtikas produktiem⁵. *EFSA* sniedza zinātnisku konsultāciju uzturvērtības un veselīguma norāžu jomā un par diētas atsaucēs vērtībām pieaugušajiem, kas attiecas uz sportistiem, un informēja Komisiju, ka tās ieteikumi neatšķiras no Pārtikas zinātniskās komitejas (PZK) ziņojuma ieteikumiem, kas tika pieņemti 2001. gadā par tādas pārtikas sastāvu un

¹ OV L 181, 29.6.2013., 35. lpp.

² OV L 124, 20.5.2009., 21. lpp.

³ Padomes direktīva par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz īpašas diētas pārtikas produktiem, OV L 186, 30.6.1989., 27. lpp.

⁴ *Study on food intended for Sportspeople – Final Report*; Pārtikas ķēdes novērtēšanas konsorcijs (*FCEC*), http://ec.europa.eu/food/safety/labelling_nutrition/special_groups_food/sportspeople/index_en.htm.

⁵ *EFSA, Technical report on Scientific and technical assistance on food intended for sportspeople*, apstiprināts 24.9.2015., <http://www.efsa.europa.eu/en/supporting/pub/871e>.

specifikāciju, kas paredzēta intensīvas muskuļu piepūles gadījumos, īpaši sportistiem⁶.

2. SPORTA PĀRTIKAS PRODUKTU TIRGUS

ES tiesību aktos sporta pārtikas produkti nav definēti. Šajā ziņojumā, ņemot vērā analīzi, kas veikta, ņemot vērā *FCEC* pētījumu, ir izmantotas šādas definīcijas:

- **sporta pārtikas produkti:** visi pārtikas produkti, kas paredzēti sportistiem, neatkarīgi no ES tiesību aktiem, saskaņā ar kuriem tie tiek laisti tirgū;
- **sportisti:** cilvēki, kas nodarbojas ar sportu vismaz reizi nedēļā⁷;
- **sportiska dzīvesveida piekritēji:** cilvēki, kas nodarbojas ar sportu mazāk nekā reizi nedēļā vai nenodarbojas nemaz⁸.

2.1. Tirgū esošie produkti, tirgus lielums, vērtība un cenas

Dažādas ieinteresētās personas un zinātniskās institūcijas gadu gaitā savām vajadzībām ir ieviesušas dažādas sporta pārtikas produktu kategorijas⁹. Ņemot vērā esošo tirgu un šīs kategorijas, *FCEC* pētījumā^{10,11} uzrādītas trīs sporta pārtikas produktu kategorijas: 1) sporta dzērieni; 2) (uz proteīnu bāzes esoši) muskuļu stiprināšanas, palielināšanas un pēcnodarbību atgūšanās produkti, un 3) enerģijas un sniegumu veicinoši produkti un produkti nepārtrauktai sportistu uztura bagātināšanai.

ES sporta pārtikas produktu un dzērienu tirgus vērtība 2014. gadā bija EUR 3,07 miljardi (mazumtirdzniecības vērtība)^{12,13}. Sporta pārtikas tirgus ES līmenī laikposmā no 2009. līdz 2014. gadam ir pieaudzis par 11,2 %, kas veido kopējo gada pieauguma koeficientu 2,2 %. Šā pieauguma pamatā ir produkti uz proteīnu bāzes, kuru apjoms minētajā laikposmā pieaudzis par 68 %. Enerģijas un sniegumu veicinošu produktu tirgus pieaudzis par 54 %, bet sporta dzērienu tirgus samazinājies par 8 %¹⁴.

⁶ PZK ziņojumā secinājusi, ka “labi sabalansēta uztura koncepcija ir uztura pamatvajadzība sportistiem”. Ziņojumā tā skaidroja, ka, “ņemot vērā intensīvus muskuļu treniņus [...], indivīdi var gūt labumu no konkrētas pārtikas un pārtikas sastāvdaļām, kas nav iekļautas ieteiktajās diētas vadlīnijās visiem”, un 2001. gada 28. februārī sniedza ieteikumus par sporta pārtikas raksturojumu un būtiskākajām sastāvdaļām, http://ec.europa.eu/food/fs/sc/scf/out64_en.pdf.

⁷ Patērētāju aptaujas mērķiem sportistu definīcijā bija iekļauta prasība, lai vismaz vienu reizi iepriekšējā gada laikā būtu tikuši lietoti sporta pārtikas produkti, *FCEC* pētījums, 3.3.1. iedaļa.

⁸ *FCEC* pētījums, 3.3.1. iedaļa.

⁹ *FCEC* pētījums, 3.1.1.1. iedaļa.

¹⁰ *FCEC* pētījums, 3.1.1.2. iedaļa, 3.1. tabula.

¹¹ Ir daži robežgadījumi, kad vai nu produktus var izmantot sportisti, vai tie rada iespaidu, ka varētu būt interesanti sportistiem. Tomēr, tā kā tie paredzēti visiem, šādi produkti netika uzskatīti par sporta pārtikas produktiem, analizējot tirgu *FCEC* pētījuma kontekstā, *FCEC* pētījums, 3.1.1.3. iedaļa.

¹² *FCEC* pētījums, kas veikts uz *Euromonitor* datu pamata, 3.2.1.1. iedaļa.

¹³ Lielākie dalībvalstu tirgi bija: 1) Apvienotā Karaliste (EUR 732 milj.), 2) Spānija (EUR 491 milj.), 3) Vācija (EUR 452 milj.), 4) Itālija (EUR 358 milj.), 5) Zviedrija (EUR 185 milj.), 6) Nīderlande (EUR 153 milj.) un 7) Francija (EUR 128 milj.), *FCEC* pētījums, kas veikts uz *Euromonitor* datu pamata, 3.2.1.1. iedaļa.

¹⁴ *FCEC* pētījums, 3.2.1.1. iedaļa.

Tirgū esošo sporta pārtikas produktu skaitu var aplēst, balstoties uz inovāciju skaitu ES līmenī¹⁵, tas ir, aptuveni 20 000–30 000, un lielākais skaits produktu ir sporta pārtikas produkti uz proteīnu bāzes¹⁶.

ES tirgus vērtības izteiksmē 61 % no visiem sporta pārtikas produktiem pieder pie sporta dzērienu kategorijas, 26 % — pie produktiem uz proteīnu bāzes un 13 % — pie enerģijas un sniegumu veicinošajiem produktiem¹⁷.

Sporta pārtikas cena patērētājiem ir diezgan līdzīga dažādos izplatīšanas kanālos. Tomēr vairumtirdzniecības cena, par kādu ražotājs pārdod to dažādiem izplatīšanas kanāliem, var būtiski atšķirties. Visdārgākā kategorija noteikti ir uz proteīnu bāzes esoši muskuļu stiprināšanas, palielināšanas un pēcnodarbību atgūšanās produkti, kam seko sniegumu veicinoši produkti un produkti nepārtrauktai sportistu uztura bagātināšanai. Vislētākā sporta pārtikas produktu kategorija ir sporta dzērieni¹⁸.

2.2. Tirgus struktūra, izplatīšanas kanāli

Konstatējumi liecina, ka sporta dzērienu tirgū dominē lieli daudznacionāli uzņēmumi, savukārt MVU¹⁹ pilnībā vai galvenokārt ir pievērsuši uzmanību sporta pārtikas produktiem²⁰.

61,2 % no sportiska dzīvesveida piekritējiem un 44,3 % no sportistiem lielveikalus/vispārējos veikalus uzskatīja par pašu svarīgāko sporta pārtikas izplatīšanas kanālu, kam sekoja sporta preču lielveikali. Tiešsaistes kanālu un interneta svarīgums joprojām nav nozīmīgs sporta pārtikas iegādei, un tos sportiska dzīvesveida piekritēji izmanto vairāk nekā sportisti²¹. Sporta pārtikas izplatīšanas papildkanāli ir specializētie veikali, aptiekas un fitnesa centri²².

2.3. Tirgvedība sporta pārtikas jomā

Marķējuma informācija tika atzīta par vienu no nozīmīgākajiem tirgvedības paņēmieniem nozarē²³. Marķējuma informācija var būt saistīta ar: 1) tirdzniecības nosaukumu: produkta funkciju skaidrs apraksts (piemēram, “enerģijas batoniņi”); 2) zīmolu un iepakojumu (piemēram, izmantoti sportistu attēli); 3) skaidru lietošanas pamācību (piemēram, “fiziskas aktivitātes laikā vai pēc tās”); 4) sastāvu un sastāvdaļām; 5) tādas informācijas izmantošanu kā, piemēram, “ar augstu enerģētisko vērtību”, “glikozes avots”; 6) tādas informācijas izmantošanu, kas saistībā ar konkrētām produkta īpašībām norāda uz labvēlīgu ietekmi uz sportistu veselību.

Attiecībā uz marķējumu sportisti un sportiska dzīvesveida piekritēji ir minējuši šādus svarīgus elementus: sastāvdaļu saraksts, kam seko informācija par paredzamajiem

¹⁵ “Pati piemērotākā metode, kas noteikta, lai aplēstu sportistiem paredzēto pārtikas produktu skaitu tirgū, ir balstīta uz inovācijām. Saskaņā ar intervēto nozares pārstāvju teikto inovācijas ES līmenī attiecībā uz jauniem produktiem ir no 8 % līdz 12 % no tirgū esošajiem produktiem konkrētajā gadā”, *FCEC* pētījums, 3.1.1.4. iedaļa.

¹⁶ *FCEC* pētījums, 3.1.1.4. iedaļa.

¹⁷ *FCEC* pētījums, 3.1.1.5. iedaļa, 3.4. tabula.

¹⁸ *FCEC* pētījums, 3.1.3. iedaļa.

¹⁹ Komisijas 2003. gada 6. maija ieteikums par mikro, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju, OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.

²⁰ *FCEC* pētījums, 3.2.1.4. iedaļa, 3.13. tabula.

²¹ *FCEC* pētījums, 3.3.2. iedaļa, 3-7. attēls.

²² *FCEC* pētījums, 3.3.2. iedaļa.

²³ Citi tirgvedības paņēmieni, kas tiek izmantoti saistībā ar sporta pārtiku, ir: sporta pasākumu sponsorēšana, slaveni sportisti izteikts apstiprinājums, specializēta reklāma presē, plašsaziņas līdzekļos, mutvārdu reklāma, tirgvedība tīmeklī un interneta saziņa, *FCEC* pētījums, 3.3.3. iedaļa.

rezultātiem/ietekmi, lietošanas pamācības, informācija par blaknēm, brīdinājums par iespējamo pārdozēšanu un informācija par dabisku sastāvdaļu/procedūru izmantošanu sagatavošanā²⁴. Tomēr abu grupu patērētājiem ir nedaudz atšķirīgas intereses attiecībā uz minētās informācijas ierindošanu pēc svarīguma. Piemēram, sportistiem ir būtiskāk saņemt informāciju par paredzamajiem rezultātiem vai produkta ietekmi, turpretim sportiska dzīvesveida piekritēji ir vairāk ieinteresēti noskaidrot blaknes vai iegūt informāciju par dabisku sastāvdaļu izmantošanu²⁵.

3. PATĒRĒTĀJU IZPRATNE UN PATĒRIŅA IERADUMI

Sportistiem un sportiska dzīvesveida piekritējiem ir ļoti dažāds informētības līmenis attiecībā uz to uztura vajadzībām saistībā ar sporta aktivitātēm un atšķirīgas zināšanas par produktiem un to īpašībām²⁶. Jo vispārīgākam lietojumam paredzēti sporta pārtikas produkti, jo plašāk izplatīta ir to lietošana starp dažādu grupu patērētājiem²⁷.

Sportisti sporta pārtikas produktus vairāk patērē saistībā ar sportu nekā citām aktivitātēm²⁸, un viņi izrāda vēlmi tērēt vairāk šādiem produktiem nekā sportiska dzīvesveida piekritēji²⁹. Šī tendence ir pretēja attiecībā uz patēriņu, kas nav saistīts ar sportu vai fiziskām aktivitātēm³⁰. Sportisti mazāk nekā sportiska dzīvesveida piekritēji patērē sporta pārtikas produktus saistībā ar fizisku piepūli, kas nav sports³¹. Enerģijas palielināšana un atjaunošana ir galvenie iemesli, kas norādīti abās patērētāju grupās kā iemesls sporta pārtikas patēriņam³².

Tomēr patēriņa iemesli nebūt neatspoguļojas paredzētajā sporta pārtikas produktu lietošanas iemeslā, jo īpaši sportiska dzīvesveida piekritēju gadījumā³³.

Informāciju par sporta pārtikas konkrētu uzturvērtības raksturojumu un tās labvēlīgo ietekmi uz sportistu veselību var norādīt vai nu atbilstīgi Direktīvas 2009/39/EK 9. pantam, kā obligātu prasību, ja sporta pārtikas produkti ir klasificēti kā īpašas diētas pārtikas produkti, vai kā norādes, par kurām izsniedz atļaujas saskaņā ar

²⁴ Sastāvdaļu saraksts — 28 %, informācija par paredzamajiem rezultātiem/ietekmi —19 %, lietošanas pamācības — 18 %, informācija par blaknēm — 14 %, brīdinājums par iespējamo pārdozēšanu — 13 % un informācija par dabisku sastāvdaļu/procedūru izmantošanu sagatavošanā — 9 %, *FCEC* pētījums, 3.3.3. iedaļa, 3-8. attēls.

²⁵ *FCEC* pētījums, 3.3.3. iedaļa, 3-9. attēls.

²⁶ *FCEC* pētījums, 3.3.1. iedaļa.

²⁷ *FCEC* pētījums, 3.3.1.1. iedaļa.

²⁸ 68 % sportistu lieto sporta pārtikas produktus saistībā ar sporta aktivitātēm salīdzinājumā ar tikai 15,6 % sportiska dzīvesveida piekritēju, *FCEC* pētījums, 3.3.1.1. iedaļa, 3-3. attēls.

²⁹ *FCEC* pētījums, 3.3.1.2. iedaļa.

³⁰ 57,7 % no sportiska dzīvesveida piekritējiem neizmanto sporta pārtikas produktus ne saistībā ar sportu, ne fiziskām aktivitātēm, savukārt sportistu vidū tas ir tikai 16,1 % gadījumu, *FCEC* pētījums, 3.3.1.1. iedaļa, 3-3. attēls.

³¹ 15,9 % sportistu norāda, ka viņi lieto sporta pārtiku saistībā ar fizisku piepūli, kas nav sports, salīdzinājumā ar 26,7 % sportiska dzīvesveida piekritēju, *FCEC* pētījums, 3.3.1.1. iedaļa, 3-3. attēls.

³² *FCEC* pētījuma pielikumi, patērētāju aptauja, 6.5. iedaļa, 6-9. attēls.

³³ Sportiska dzīvesveida piekritēji 20 % sniegumu veicinošu produktu un 14,6 % produktu uz proteīnu bāzes patērē saistībā ar labsajūtu un veselību. Garšas īpašības ir norādītas kā viens no svarīgākajiem iemesliem sporta dzērienu produktu lietošanai (24 % sportiska dzīvesveida piekritēju un 9,4 % sportistu; procentuālais rādītājs apstiprina un attaisno pūliņus, ko uzņēmēji veita, lai radītu galvenokārt jaunas garšas un aromātus). Kā iemeslu enerģijas batoniņu lietošanai 11,5 % sportiska dzīvesveida piekritēju ir norādījuši garšu salīdzinājumā ar 4,8 % sportistu, kas šos produktus lieto galvenokārt saistībā ar enerģijas palielināšanu (27 %) un enerģijas atgūšanu (24 %), *FCEC* pētījuma pielikumi, patērētāju aptauja, 6.5. iedaļa, 6.-9. attēls.

Regulu (EK) Nr. 1924/2006³⁴, ja sporta pārtikas produkti ir klasificēti kā pārtikas produkti ikdienas patēriņam un kuriem piemēro pārtikas aprites tiesību aktu horizontālos noteikumus. Tādējādi patērētājiem parasti nav iespēju noteikt, atbilstoši kuriem tiesību aktiem šī informācija tiek sniegta, un noteikt, vai norādes ir atļautas atbilstoši procedūrai³⁵, kas noteikta Regulā (EK) Nr. 1924/2006. Patērētāju aptaujas konstatējumi liecina, ka patērētāju uzticēšanās norādēm, kas nav atļautas, nav zemāka par uzticēšanos norādēm, kuras ir atļauts lietot³⁶. Lai gan, pamatojoties uz patērētāju aptauju, informācija par paredzamajiem sporta pārtikas lietošanas rezultātiem vai ietekmi tika identificēta kā svarīga sportistiem³⁷, norāžu esamības ietekme, iegādājoties sporta pārtikas produktus, ir apšaubāma³⁸.

4. PĀRSKATS PAR TIESĪBU AKTIEM, KAS PIEMĒROJAMI SPORTA PĀRTIKAS PRODUKTIEM LĪDZ 2016. GADA 20. JŪLIJAM

Sporta pārtikai jāatbilst nosacījumiem, kas izklāstīti Regulā (EK) Nr. 178/2002³⁹ (tā dēvētais “vispārīgais pārtikas aprites tiesību akts”). Tomēr, tā kā pastāv iespēja sporta pārtikas produktus klasificēt vai nu kā 1) īpašas diētas pārtikas produktus saskaņā ar Direktīvu 2009/39/EK līdz 2016. gada 20. jūlijam, kad šī direktīva tiks atcelta, vai 2) kā pārtikas produktus ikdienas patēriņam, kuriem piemēro pārtikas aprites tiesību aktu horizontālos noteikumus, attiecībā uz sporta pārtikas produktiem dalībvalstīs viedoklis ir atšķirīgs. Dažās dalībvalstīs tiek pieprasīts sporta pārtikas produktus klasificēt kā īpašas diētas pārtikas produktus saskaņā ar Direktīvu 2009/39/EK, un tajās ir pieņemti īpaši noteikumi (piemēram, definīcija, sastāvs, marķēšana). Attiecībā uz sporta pārtikas produktiem, kas netiek klasificēti kā īpašas diētas pārtikas produkti un kuriem piemēro horizontālos noteikumus, dalībvalstis var pieprasīt ziņošanu valsts līmenī atbilstoši tiesību aktiem par bagātinājumiem pārtikas produktiem un uztura bagātinātājiem⁴⁰.

4.1. Sporta pārtikas produkti, ko klasificē kā “īpašas diētas pārtikas produktus”

Sporta pārtikas produktus var klasificēt kā “īpašas diētas pārtikas produktus”, ja tie atbilst definīcijai, kas noteikta Direktīvā 2009/39/EK. Šādi pārtikas produkti tiek definēti kā pārtikas produkti, kuri 1) ir ar īpašu sastāvu vai īpaša ražošanas procesa rezultāts, 2) ir skaidri nošķirami no normāla patēriņa pārtikas produktiem, 3) ir piemēroti tiem paredzētajiem uztura nolūkiem un 4) kurus pārdod, norādot šādu piemērotību.

Direktīvas 2009/39/EK 3. pantā noteikta vispārīga prasība, ka šādiem produktiem ir tāds sastāvs un īpašības, lai produktu varētu izmantot paredzētajā īpašajā diētā. Direktīvas 2009/39/EK 4. pantā noteikta prasība tās ietvarā pieņemt īpašas papildu direktīvas attiecībā uz konkrētām īpašas diētas pārtikas produktu grupām, tostarp “pārtikas produktiem, kas paredzēti intensīvas muskuļu piepūles gadījumos, īpaši sportistiem”. Tomēr kopš 1989. gada, kad tika ieviests īpašas diētas pārtikas

³⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra Regula (EK) Nr. 1924/2006 par uzturvērtības un veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem, OV L 404, 30.12.2006., 9. lpp.

³⁵ *FCEC* pētījums, 3.3.3. iedaļa.

³⁶ *FCEC* pētījums, 3.3.3. iedaļa, *FCEC* pētījuma pielikumi, patērētāju aptauja, 6.10. iedaļa, 6.3. tabula.

³⁷ *FCEC* pētījums, 3.3.3. iedaļa, 3-9. attēls.

³⁸ *FCEC* pētījuma pielikumi, patērētāju aptauja, 6.11. iedaļa, 6.4. tabula.

³⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 28. janvāra Regula (EK) Nr. 178/2002, ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu, OV L 31, 1.2.2002., 1. lpp.

⁴⁰ *FCEC* pētījums, 3.4.1.1. iedaļa.

produktu jēdziens, attiecībā uz sporta pārtikas produktiem šādi īpaši noteikumi nav pieņemti. Tā rezultātā, ja pārtiku klasificē kā īpašas diētas pārtikas produktus, šiem produktiem jāatbilst tikai un vienīgi Direktīvas 2009/39/EK vispārīgajiem noteikumiem.

Direktīvas 2009/39/EK 9. pantā kā vispārīgs noteikums noteikta prasība, ka īpašas diētas pārtikas produktiem jāatbilst marķēšanas prasībām, kas izklāstītas Direktīvā 2000/13/EK par pārtikas produktu marķēšanu, noformēšanu un reklāmu⁴¹ (Direktīva 2000/13/EK ir aizstāta ar Regulu (ES) Nr. 1169/2011 par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem⁴²). Turklāt dažas īpašas prasības attiecībā uz šo produktu marķēšanu un sastāvu tika noteiktas Direktīvā 2009/39/EK, un tās tiks detalizēti analizētas šī ziņojuma 6. nodaļā. Valstu kompetentajām iestādēm ir pienākums pārbaudīt īpašas diētas pārtikas produktu atbilstību Direktīvas 2009/39/EK prasībām.

4.2. Sporta pārtikas produkti, kas klasificēti kā pārtikas produkti ikdienas patēriņam un kuriem piemēro pārtikas aprites tiesību aktu horizontālos noteikumus

Ja sporta pārtikas produkti netiek klasificēti kā īpašas diētas pārtikas produkti, var būt tā, ka tiem jāatbilst attiecīgajām prasībām, kas izklāstītas kādā no horizontālajiem noteikumiem, kuri ietverti šādos pārtikas aprites tiesību aktos: 1) Regula (EK) Nr. 1924/2006 par uzturvērtības un veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem; 2) Regula (EK) Nr. 1925/2006 par vitamīnu un minerālvielu, un dažu citu vielu pievienošanu pārtikai⁴³ (tā saucamie “bagātinātie pārtikas produkti”); 3) Regula (ES) Nr. 1169/2011 par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem; 4) Direktīva 2002/46/EK par uztura bagātinātājiem⁴⁴ un 5) Regula (EK) Nr. 258/97 par jauniem pārtikas produktiem un jaunām pārtikas produktu sastāvdaļām⁴⁵ (regula tiks atcelta no 2018. gada 1. janvāra ar Regulu (ES) Nr. 2015/2283 par jauniem pārtikas produktiem⁴⁶). Salīdzinot ar Direktīvas 2009/39/EK tiesisko regulējumu, šeit pastāv atšķirības attiecībā uz to, kā un kāda informācija jānorāda patērētājam un attiecībā uz konkrēta produkta sastāvu. Šīs atšķirības detalizēti ir analizētas šī ziņojuma 6. nodaļā.

5. IZMAIŅAS, KAS IEVIESTAS AR FSG REGULU

⁴¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 20. marta Direktīva 2000/13/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz pārtikas produktu marķēšanu, noformēšanu un reklāmu, OV L 109, 6.5.2000., 29. lpp.

⁴² Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 25. oktobra Regula (ES) Nr. 1169/2011 par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem un par grozījumiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulās (EK) Nr. 1924/2006 un (EK) Nr. 1925/2006, un par Komisijas Direktīvas 87/250/EEK, Padomes Direktīvas 90/496/EEK, Komisijas Direktīvas 1999/10/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/13/EK, Komisijas Direktīvu 2002/67/EK un 2008/5/EK un Komisijas Regulas (EK) Nr. 608/2004 atcelšanu, OV L 304, 22.11.2011., 18. lpp.

⁴³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra Regula (EK) Nr. 1925/2006 par vitamīnu un minerālvielu, un dažu citu vielu pievienošanu pārtikai, OV L 404, 30.12.2006., 26. lpp.

⁴⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 10. jūnija Direktīva 2002/46/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz uztura bagātinātājiem, OV L 183, 12.7.2002., 51. lpp.

⁴⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 27. janvāra Regula (EK) Nr. 258/97, kas attiecas uz jauniem pārtikas produktiem un jaunām pārtikas produktu sastāvdaļām, OV L 43, 14.2.1997., 1. lpp.

⁴⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 25. novembra Regula (ES) Nr. 2015/2283 par jauniem pārtikas produktiem, OV L 327, 11.12.2015., 1. lpp.

Komisija 2011. gadā pieņēma tiesību akta priekšlikumu, lai vienkāršotu tiesisko regulējumu, ko piemēro īpašas diētas pārtikas produktiem⁴⁷. Priekšlikuma mērķis bija atcelt īpašas diētas pārtikas produktu jēdzienu, atceļot Direktīvu 2009/39/EK, tostarp īpašas direktīvas, kas bija pieņemtas šajā regulējumā, un aizstāt to ar jaunu regulējumu, kas aptver tikai tos pārtikas produktus, kas paredzēti konkrētām neaizsargātām patērētāju grupām, kurām tika pamatoti noteikumi par īpašu sastāvu un informāciju. Šī izmaiņa bija jo īpaši būtiska attiecībā uz sporta pārtikas produktiem, jo bieži bija ļoti grūti saprast, vai īpašais pārtikas produkts ir uzskatāms par īpašas diētas pārtikas produktu sportistiem vai par pārtikas produktu ikdienas patēriņam, kas bagātināts ar konkrētām uzturvielām, ar veselīguma norādi, ka tas paredzēts sportistiem. Tā radās situācija, kad tika ziņots par "izdevīgāko tiesību aktu noteikumu meklēšanu", kad uzņēmēji savu ērtību dēļ izvēlējās izpildīt vai nu Direktīvas 2009/39/EK, vai citu pārtikas aprites tiesību aktu horizontālos noteikumus, kā aprakstīts 4. nodaļas 4.2. punktā.

Balstoties uz ietekmes novērtējumu, ko Komisija veica, sagatavojot Komisijas priekšlikumu, sporta pārtikas produkti ir izslēgti no tā darbības jomas⁴⁸. Līdz ar to priekšlikumā tika paredzēts, ka sporta pārtikas produktiem, ko pašlaik laiž tirgū atbilstoši Direktīvai 2009/39/EK, pēc 2016. gada 20. jūlija, kad stājas spēkā *FSG* regula, jāatbilst citiem atbilstīgiem ES pārtikas aprites tiesību aktu horizontālajiem noteikumiem.

6. KOPSAVILKUMS PAR JAUTĀJUMIEM ATTIECĪBĀ UZ SPORTA PĀRTIKAS PRODUKTIEM PĒC 2016. GADA 20. JŪLIJA

Šajā nodaļā sniegta detalizēta analīze par to, kā sporta pārtikas produktus, kas šobrīd tiek klasificēti kā īpašas diētas pārtikas produkti, ietekmēs pārtikas aprites tiesību aktu horizontālie noteikumi, kad pēc 2016. gada 20. jūlija nebūs spēkā īpaši tiesību akti (kad Direktīva 2009/39/EK būs atcelta), un vai pastāv nepieciešamība pēc īpašiem tiesību aktiem attiecībā uz konkrētajiem produktiem. Izmaiņas neskars sporta pārtikas produktus, ko šobrīd klasificē kā pārtikas produktus ikdienas patēriņam, kuriem piemēro attiecīgus pārtikas aprites tiesību aktu horizontālos noteikumus.

6.1. Pārtikas nekaitīguma aspekts

Vispārīgā pārtikas aprites tiesību akta 14. pantā noteikta prasība, ka pārtiku nelaiž tirgū, ja tā nav nekaitīga, un ir uzskaitītas prasības, kā noteikt, vai pārtika ir nekaitīga. Saskaņā ar vispārīgā pārtikas aprites tiesību akta 17. pantu uzņēmēji, kas iesaistīti pārtikas apritē, ir atbildīgi par atbilstības nodrošināšanu šiem noteikumiem un dalībvalstis ir atbildīgas par to īstenošanu. Šie noteikumi jau šobrīd attiecas uz sporta pārtikas produktiem, tāpat kā tie attiecas uz visiem citiem pārtikas produktiem.

⁴⁷ Eiropas Komisija, 2011. gads, Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par zīdaiņiem un maziem bērniem paredzētu pārtiku un īpašiem medicīniskiem nolūkiem paredzētu diētisko pārtiku, COM(2011) 353.

⁴⁸ Komisijas dienestu darba dokuments, Ietekmes novērtējums, kas pievienots dokumentam "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par zīdaiņiem un maziem bērniem paredzētu pārtiku un īpašiem medicīniskiem nolūkiem paredzētu diētisko pārtiku", http://ec.europa.eu/food/safety/docs/labelling_nutrition-special_groups_food-impact_assessment_en.pdf.

Ņemot to vērā, izmaiņas saistībā ar vispārīgām nekaitīguma prasībām neskars sporta pārtikas produktus, kas šobrīd tiek klasificēti kā īpašas diētas pārtikas produkti, ja uz tiem attieksies pārtikas aprites tiesību aktu horizontālie noteikumi.

6.2. Patērētāju informēšanas aspekti

Šobrīd sporta pārtikas produktiem, kas tiek klasificēti kā īpašas diētas pārtikas produkti, ir jānodrošina atbilstība papildu un īpašām informācijas prasībām (atšķirībā no sporta pārtikas produktiem, kas tā klasificēti netiek). Pēc 2016. gada 20. jūlija attīstību attiecībā uz sporta pārtikas produktiem var raksturot šādi.

Informācija par sporta pārtikas produktu īpašajām uzturvērtībām un piemērotību

Saskaņā ar Direktīvas 2009/39/EK 9. pantu obligāti ir jānorāda īpašās uzturvērtības un elementu sastāvs vai tā īpašā ražošanas procesa raksturojums, kas piešķir produktam tā īpašās uzturvērtības. Turklāt Direktīvā 2009/39/EK noteikta prasība īpašas diētas pārtikas produktus pārdot, norādot piemērotību tiem paredzētajiem uztura nolūkiem. Šādas norādes atbilstoši Direktīvai 2009/39/EK var ietvert uzturvērtības un veselības ieguvumus, bet tām nav nepieciešama atļauja.

Pēc 2016. gada 20. jūlija patērētāju informācija par sporta pārtikas produktiem būs jāsniedz atbilstīgi Regulai (ES) Nr. 1169/2011. Turklāt informācijai, kas atbilst uzturvērtības un veselīguma norāžu definīcijai šādiem produktiem uz brīvprātības pamata, būs jāatbilst Regulai (EK) Nr. 1924/2006. Līdz ar to sporta pārtikas produktiem varēs izmantot tikai uzturvērtības un veselīguma norādes, par kurām izsniegta atļauja atbilstīgi šai regulai.

Pašlaik pastāv jau septiņas atļautas veselīguma norādes, kas domātas sportistiem, un dažas papildu norādes, kas varētu būt būtiskas^{49, 50}. Veselīguma norādēm, kas paredzētas sportistiem, ir jābūt pamatotām ar zinātniskiem pierādījumiem šai mērķgrupai un nevis iedzīvotājiem kopumā. Ir vielas, par kurām norādes nebija atļauts sniegt⁵¹, dažreiz pat neskatoties uz EFSA labvēlīgo secinājumu⁵², proti, attiecībā uz konkrētā produkta labvēlīgo ietekmi uz sportistiem, jo norādes tika uzskatītas par tādām, kas nav labvēlīgas iedzīvotājiem kopumā no veselības politikas viedokļa (piemēram, “satur daudz nātrija”).

Informācija par sporta pārtikas produktu apzīmējumu un paredzēto lietojumu

Direktīvā 2009/39/EK noteikta prasība attiecībā uz pārtikas produktiem, uz kuriem attiecas tās darbības joma, papildus īpašajai uzturvērtībai norādīt, ka tie ir īpašas diētas pārtikas produkti un tiem jābūt skaidri nošķiramiem no ikdienas patēriņa pārtikas produktiem. Pamatojoties uz šo prasību, uzņēmēji ir apzīmējuši produktus kā “sporta pārtikas produktus” vai “produktus, kas piemēroti sporta aktivitātēm” un snieguši lietošanas pamācības, norādot produktu piemērotāko lietojumu (piemēram, pirms nodarbībām, to laikā vai pēc tām).

⁴⁹ FCEC pētījums, 3.3.4.1. iedaļa.

⁵⁰ Norādes par kafēinu sportistiem vēl tiek apspriestas. EFSA Diētisko produktu, uztura un alerģiju panelis, 2011., Zinātniskais atzinums par veselīguma norādēm atbilstīgi Regulas (EK) Nr. 1924/2006 13. panta 1. punktam, *EFSA Journal* 2011;9(4):2054; EFSA Diētisko produktu, uztura un alerģiju panelis, 2015., Zinātniskais atzinums par kofeīna nekaitīgumu, *EFSA Journal* 2015;13(5):4102.

⁵¹ FCEC pētījums, 3.3.4.1. iedaļa.

⁵² EFSA *Scientific and technical assistance on food intended for sportspeople*, 29.9.2015., <http://www.efsa.europa.eu/en/supporting/pub/871e>.

Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1169/2011 17. pantu obligāti jānorāda pārtikas produkta nosaukums, un tas ir tirdzniecības nosaukums, ja tāds noteikts ES vai valsts līmenī, ja tāda nav, tā pieņemtais nosaukums vai, ja pieņemtais nosaukums netiek lietots, aprakstošs nosaukums. Šis noteikums attieksies uz “sporta pārtikas produktu” norādēm. Attiecībā uz lietošanas pamācībām Regulas (ES) Nr. 1169/2011 9. panta 1. punkta j) apakšpunktā ietverta prasība tās obligāti norādīt, ja bez šādas pamācības patērētājam būtu grūti pienācīgi izmantot pārtikas produktu. Kā norādīts Regulas (ES) Nr. 1169/2011 27. panta 1. punktā, lietošanas pamācības formulē tā, lai pārtikas produktu varētu pienācīgi izmantot. Turklāt patērētājiem var arī brīvprātīgi sniegt informāciju par pārtikas produktu atbilstīgi Regulas (ES) Nr. 1169/2011 V nodaļai.

6.3. Sastāva aspekti

Kā paskaidrots šī ziņojuma 4. nodaļas 4.1. punktā, īpašas diētas pārtikas produktiem šobrīd jāatbilst vispārīgām prasībām, ka to sastāvam jābūt tādām, lai produktu varētu izmantot paredzētajā īpašajā diētā. Atbilstīgi Direktīvas 2009/39/EK regulējumam, Regulas (EK) Nr. 953/2009⁵³ pielikumā uzskaitītas konkrētu vielu grupas, kuras var pievienot īpašu uztura apsvērumu dēļ konkrētiem īpašas diētas pārtikas produktiem, tostarp sporta pārtikas produktiem. Tomēr nav izstrādāti īpaši noteikumi par šādu vielu vērtībām, kad tās ir pievienotas.

Ņemot vērā, ka attiecībā uz sporta pārtikas produktiem, kas tiek klasificēti kā īpašas diētas pārtikas produkti, nav noteiktas īpašas sastāva prasības, attiecībā uz to sastāvu piemēro tikai iepriekš minētās prasības.

Pēc 2016. gada 20. jūlija sporta pārtikas produkti, kas klasificēti kā īpašas diētas pārtikas produkti, atbilstoši pārtikas aprites tiesību aktu horizontālajiem noteikumiem tiks uzskatīti vai nu par uztura bagātinātāju atbilstoši definīcijai Direktīvā 2002/46/EK, vai atbilstoši Regulai (EK) Nr. 1925/2006 — par bagātinātu pārtikas produktu.

Bagātināta pārtikas produkta gadījumā Regulas (EK) Nr. 1925/2006 6. panta 6. punktā noteikts, ka pārtikas produktiem pievienotajiem vitamīniem un minerālvielām jābūt vismaz “pietiekamā daudzumā” atbilstoši Regulā (ES) Nr. 1169/2011 noteiktajam. Sporta pārtikas produktiem vitamīnus un minerālvielas dažreiz pievieno mazāk nekā “pietiekamā daudzumā”, lai nodrošinātu, ka produkta sastāvs ir vispiemērotākais organisma prasībām, veicot konkrētas sporta aktivitātes. Šajā kontekstā jāņem vērā, ka Regula (EK) Nr. 1925/2006 paredz iespēju pamatos gadījumos konkrētām pārtikas produktu kategorijām piešķirt atkāpi no “pietiekama daudzuma” prasības. Līdz ar to saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1925/2006 ir pamats pieļaut, ka sporta pārtikas produktiem, kas pašlaik tiek klasificēti kā īpašas diētas pārtikas produkti, arī pēc 2016. gada 20. jūlija sastāvā varēs būt vitamīni un minerālvielas mazāk nekā pietiekamā daudzumā.

Attiecībā uz citu vielu, kas nav vitamīni un minerālvielas, pievienošanu, līdz šim nav notikusi saskaņošana ne par bagātinātiem pārtikas produktiem saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1925/2006, ne uztura bagātinātājiem saskaņā ar Direktīvu 2002/46/EK. Tādējādi dalībvalstīm šajā sakarā ir iespēja ieviest valsts noteikumus atbilstīgi Līguma par Eiropas Savienības darbību 34.–36. pantam⁵⁴, tāpat kā attiecībā uz jebkuriem citiem pārtikas produktiem, kas šobrīd tiek klasificēti kā uztura

⁵³ Komisijas 2009. gada 13. oktobra Regula (EK) Nr. 953/2009 par vielām, ko īpašu uztura apsvērumu dēļ var pievienot īpašas diētas pārtikas produktiem, OV L 269, 14.10.2009., 9. lpp.

⁵⁴ OV C 326, 26.10.2012., 47. lpp.

bagātinātāji vai bagātināti pārtikas produkti. Ja dalībvalstis plāno pieņemt šādus noteikumus, piemēro Regulas (EK) Nr. 1925/2006 11. un 12. pantu. Tāda pati situācija ir attiecībā uz maksimālo vitamīnu un minerālvielu līmeni, kur arī vēl nav notikusi saskaņošana. Pēc 2016. gada 20. jūlija, kad attiecībā uz sporta pārtikas produktiem, kas iepriekš tika klasificēti kā īpašas diētas pārtikas produkti, tiks piemēroti horizontāli noteikumi, šādi valsts noteikumi attieksies uz sporta pārtikas produktiem.

6.4. Aspekti, kas saistīti ar valsts kompetento iestāžu pieprasītu paziņojumu

Direktīvas 2009/39/EK 11. panta 1. punktā noteikts, ka par īpašas diētas pārtikas produktiem, kuri nepieder ne pie vienas no direktīvas I pielikumā uzskaitītajām grupām, jāinformē valsts kompetentā iestāde. Direktīvas I pielikumā uzskaitītas to īpašas diētas pārtikas produktu grupas, kurām tika pieprasīts noteikt īpašus noteikumus. Lai gan sporta pārtikas produkti ir uzskaitīti šajā pielikumā, īpaši noteikumi nav pieņemti. Šī iemesla dēļ dalībvalstis attiecībā uz paziņošanu ir ieviesušas dažādas pieejas: dažās ir prasība sporta pārtikas produktus klasificēt kā īpašas diētas pārtikas produktus, bet dažās šādas prasības nav.

Pēc 2016. gada 20. jūlija sporta pārtikas produktiem, kas iepriekš tika klasificēti kā īpašas diētas pārtikas produkti, būs jāatbilst horizontālajiem noteikumiem, kas attiecas uz uztura bagātinātājiem un bagātinātajiem pārtikas produktiem. Uzraudzības nolūkā attiecībā uz uztura bagātinātājiem un bagātinātajiem pārtikas produktiem dalībvalstis var pieprasīt iesniegt paziņojumu. Tas, vai tiks pieprasīta iespējama atkārtotas paziņošanas prasība attiecībā uz sporta pārtikas produktiem, ko iepriekš klasificēja kā īpašas diētas pārtikas produktus, būs atkarīgs no dalībvalstu lēmuma. Šajā jautājumā iespējamas atšķirības; tomēr jāatzīmē, ka jau Direktīvas 2009/39/EK kontekstā paziņojums nav uzskatāms par ievērojamu administratīvu slogu uzņēmējiem⁵⁵.

6.5. Papildu aspekti

Pēc 2016. gada 20. jūlija visiem sporta pārtikas produktiem būs vienāds juridiskais statuss. Tas veicinās konkurenci starp ražotājiem un tajā pašā laikā pozitīvi ietekmēs konkrētās nozares konkurētspēju. Tas var pozitīvi ietekmēt sporta pārtikas produktu cenu. Tomēr iespējama arī negatīva ietekme uz to sporta pārtikas produktu ražotāju konkurētspēju, kas šobrīd darbojas saskaņā ar Direktīvu 2009/39/EK un kas zaudēs savu īpašo pozīciju.

Pārmarķēšanas un atkārtotas paziņošanas izmaksas (ja tiek ieviests šādas paziņošanas pienākums) nebūs ievērojamas, bet papildu izmaksas var rasties, pārformulējot sporta pārtikas produktus, kas šobrīd tiek uzskatīti par īpašas diētas pārtikas produktiem, lai izpildītu Regulas (EK) Nr. 1925/2006^{56, 57, 58} prasības. Var paredzēt arī papildu izmaksas sporta pārtikas produktiem, kas šobrīd tiek tirgoti saskaņā ar Direktīvu 2009/39/EK, — tās var rasties, iesniedzot pieteikumus veselīguma norāžu

⁵⁵ *FCEC* pētījums, 4.2.1.1. iedaļa.

⁵⁶ Uzņēmēji ir ziņojuši par vienreizējām pārmarķēšanas izmaksām sporta pārtikas produktiem, kas iepriekš tirgoti kā diētiski pārtikas produkti. Tika arī ziņots, ka uzņēmēji periodiski pārmarķē produktus, *FCEC* pētījums, 4.2.1.1. iedaļa.

⁵⁷ Nepieciešamība pārformulēt varētu rasties arī no dažiem valsts noteikumiem, piemēram, maksimālā vitamīnu un minerālvielu daudzuma uztura bagātinātājos, kas ietekmēs sporta pārtikas produktus tikai tad, kad tiks atcelta Direktīva 2009/39/EK, *FCEC* pētījums, 4.2.1.1. iedaļa.

⁵⁸ Šādas izmaksas proporcionāli vairāk varētu ietekmēt MVU nekā lielos uzņēmumus, *FCEC* pētījums, 4.2.2. iedaļa.

atļauju saņemšanai. Kompetento iestāžu īstenošanas praksē izmaiņas salīdzinājumā ar pašreizējo situāciju nav gaidāmas⁵⁹.

7. VALSTU KOMPETENTO IESTĀŽU UN IEINTERESĒTO PERSONU NOSTĀJU KOPSAVILKUMS

Vairākums valstu kompetento iestāžu uzskata, ka esošie pārtikas aprites tiesību aktu horizontālie noteikumi ir vai nu diezgan piemēroti, vai ļoti piemēroti, lai regulētu sporta pārtikas produktus⁶⁰. Sešas valstu kompetentās iestādes ir atzinušas nepieciešamību pieņemt īpašus noteikumus sporta pārtikas produktiem⁶¹.

Uzņēmēju viedoklis dalās jautājumā par to, vai ir nepieciešami īpaši tiesību akti attiecībā uz sporta pārtikas produktiem vai arī sporta pārtikas produktiem vajadzētu piemērot pārtikas aprites tiesību aktu horizontālos noteikumus⁶².

Nozares grupa, kas dod priekšroku īpašiem noteikumiem, ieviešot konkrētu definīciju, sastāvu un informācijas prasības sporta pārtikas produktiem, vēlētos nodrošināt, ka šie pārtikas produkti ir skaidri nošķirami no ikdienas pārtikas. Šī grupa uzskata, ka saskaņā ar pašreizējiem pārtikas aprites tiesību aktu horizontālajiem noteikumiem nevar garantēt produkta kvalitāti, tostarp tā nekaitīgumu un piemērotību mērķgrupai un pienācīgu saziņu sporta pārtikas produktu jomā, jo īpaši saistībā ar Regulu (EK) Nr. 1924/2006 par uzturvērtības un veselīguma norādēm. Šīs grupas izteiktais viedoklis ir tāds, ka tas mazinās inovācijas, jo jaunu veselīguma norāžu atļauju piešķiršanas izmaksas varētu būt ražotājiem par augstu⁶³.

Turpretim otra nozares grupa uzskata, ka piemērojamie pārtikas aprites tiesību aktu horizontālie noteikumi ir pietiekami, lai regulētu dažādus ar sporta pārtikas produktiem saistītus aspektus (piemēram, pārtikas nekaitīgums, sastāvs un informācija), un ka tas, ka nav īpašu tiesību aktu, novērš “tiesību aktu iepirkšanos”. Viņuprāt, sporta pārtikas produkti ir paredzēti nevis konkrētām neaizsargātām cilvēku grupām, bet gan plašam iedzīvotāju lokam, kas nodarbojas ar sportiskām aktivitātēm dažādu iemeslu dēļ (piemēram, sportisti profesionālos nolūkos, sportiska dzīvesveida piekritēji un atpūtnieki veselības un labsajūtas nolūkos). Šī uzņēmēju grupa uzskata, ka īpašu noteikumu ieviešana, tostarp sporta pārtikas produktu definēšana, varētu novest pie pārspīlētiem nosacījumiem, kas negatīvi ietekmētu inovācijas⁶⁴. Tomēr šī uzņēmēju grupa uzskata, ka daži konkrēti aspekti, konkrēti, attiecībā uz uzturvērtības un veselīguma norādēm, nav pienācīgi regulēti pārtikas aprites tiesību aktu horizontālajos noteikumos.

Uzņēmēju, kas iesaistīti pārtikas aprītē, vispārējās bažas ir par to, lai tiesību akti — horizontāli vai īpaši — adekvāti ļautu sniegt būtisku informāciju par sporta pārtikas produktiem, īpašu uzmanību pievēršot to uzturvērtībai un paredzētajam lietojumam. Tāpat pastāv vienprātība, ka konkrēti valsts līmenī ieviesti pasākumi, piemēram,

⁵⁹ Pamatojoties uz pētījumu, kas tika veikts starp valstu kompetentajām iestādēm, 41 % no tām šajā gadījumā neparedz izmaiņas īstenošanas praksē un 18 % paredz nelielas izmaiņas. Astoņas kompetentās iestādes (36 % no respondentiem) šajā gadījumā paredz nelielas izmaiņas, un viena paredz lielas izmaiņas, *FCEC* pētījums, 4.4.2.1. iedaļa.

⁶⁰ *FCEC* pētījums, 4.4.1.1. iedaļa.

⁶¹ *FCEC* pētījums, 4.1.2.1. iedaļa.

⁶² Šis atšķirības ir vērojamas visā *FCEC* pētījumā.

⁶³ *FCEC* pētījums, 4.2.3. iedaļa.

⁶⁴ *FCEC* pētījums, 4.2.3. iedaļa.

saistībā ar uztura bagātinātājiem un bagātinātiem pārtikas produktiem, var radīt šķēršļus iekšējā tirgū un negatīvi ietekmēt pārrobežu tirdzniecību Eiropas Savienībā⁶⁵.

Visbeidzot jāatzīmē, ka uzņēmēji, kas iesaistīti pārtikas apritē, ir izvirzījuši jautājumu par dopinga vielu izmantošanu. Tomēr tas neattiecas uz Eiropas pārtikas aprites tiesību aktiem un jārisina, par pamatu izmantojot starptautiskos un brīvprātības standartus⁶⁶.

8. SECINĀJUMI

Ir skaidri redzams, ka sports ir kļuvis par normu iedzīvotāju vidū. Līdz ar to cilvēkus, kas nodarbojas ar sportu, var dēvēt nevis par īpašu neaizsargātu patērētāju grupu, bet gan par iedzīvotāju mērķgrupu, kas ir aizsargāti pienācīgā līmenī, piemērojot horizontālos tiesību aktus.

Ņemot vērā aizvien pieaugošo pārtikas aprites tiesību aktu horizontālo noteikumu izveidi beidzamo gadu laikā, ir radīts pienācīgs tiesiskais regulējums, lai nodrošinātu, ka sporta pārtikas produkti, kas šobrīd tiek klasificēti kā īpašas diētas pārtikas produkti, var palikt tirgū un regulējums var darboties. Pārtikas aprites tiesību aktu horizontālie noteikumi nodrošina nepieciešamos aizsardzības pasākumus attiecībā uz šiem produktiem saistībā ar pārtikas nekaitīgumu, pārtikas produktu sastāvu, patērētāju informāciju un juridisko noteiktību. Tā rezultātā uz visiem sporta pārtikas produktiem attieksies tās pašas juridiskās prasības un tiem piemēros tādu pašu saskaņošanas līmeni kā citiem pārtikas produktiem, kam piemēro pārtikas aprites tiesību aktu horizontālos noteikumus. Tiek paredzēts, ka, vienkāršojot un padarot skaidrāku sporta pārtikas produktiem piemērojamo tiesisko regulējumu, tiks uzlabota juridiskā noteiktība un samazināta pašreizējā sadrumstalotība, kuras pamatā ir atšķirīgs tiesiskais regulējums.

No šīs analīzes var secināt, ka nav nepieciešami īpaši noteikumi attiecībā uz sportistiem paredzētiem pārtikas produktiem. Tomēr sporta pārtikas produkti var būt nedaudz specifiski, un analīze šajā ziņojumā rāda, ka Komisija to varētu ņemt vērā, piemērojot un īstenojot horizontālos noteikumus, lai šo specifiku varētu adekvāti aplūkot. Komisija nodrošinās horizontālo tiesību aktu pienācīgu piemērošanu un uzraudzīs notikumu attīstību pēc 2016. gada 20. jūlija.

⁶⁵ FCEC pētījums, 4.1.2.2. iedaļa.

⁶⁶ Pētījums par dopinga novēršanu, Eiropas Komisija, 2014. gada 12. decembrī, <http://bookshop.europa.eu/en/study-on-doping-prevention-pbNC0514065/>